

ZAPISNIK

sa Sedme sjednice Ženskog parlamenta, održane 6. decembra 2017. godine

Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore organizovao je Sedmo zasjedanje Ženskog parlamenta posvećeno realizaciji aktivnosti na polju sprječavanja i suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u porodici, u toku globalne kampanje "16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama".

Sjednica je počela u 11 sati.

Članovi i predstavnici/e Vlade Crne Gore odgovarali su na pitanja predstavnica ženskih grupa parlamentarnih partija, kao i predstavnica civilnog društva.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali:

- članice Odbora: mr Branka Tanasijević, Aleksandra Vuković, Maja Bakrač i Sanja Pavićević;
- predstavnice ženskih grupa parlamentarnih partija: Spomenka Đalović, Danka Sekulović, Snežana Kuč, Nada Dubljević, Sonja Nikčević, Rajka Radonjić, Mila Backović, Tatjana Marković, Lidija Moračanin i Aleksandra Marković (DPS); Marija Blagojević, Snežana Burzan, Emina Salihović, (SD); Kenana Strujić, Anesa Ramović i Ema Duraković (BS); Ivana Bokan (LPCG); Fatbardhe Pulti i Elma Mavrić (FORCA); Jasmina Hasa i Bjondina Kim Mehmeti (DUA);
- predstavnice nevladinih organizacija: Biljana Zeković, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Podgorica; Olja Stojanović, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Berane; Hatidža Nelaj SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Ulcinj; Zoja Tarlamišaj, Centar za romske inicijative, Nikšić; Aida Petrović, Crnogorski ženski lobi; Branka Vlahović, SPES; Aleksandra Srblijanović, Otvoreni centar Bona Fide, Pljevlja, kao i volonterke SOS telefona za žene i djecu žrtve nasilja, Podgorica: Martina Vučelić, Nikolina Boljević, Ivana Smolović, Dijana Ostojić, Đina Kontić, Milena Kuveljić, Tamara Marićević i Ida Jahić.
- predsjednik Skupštine Crne Gore Ivan Brajović;
- potpredsjednik Skupštine Crne Gore Branimir Gvozdenović;
- potpredsjednik Skupštine Crne Gore Genci Nimanbegu;
- poslanica Danijela Pavićević;
- predsjednik Kluba poslanika BS, Koalicija „Albanci odlučno“ i HGI - Ervin Ibrahimović;
- predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu Obrad Stanišić;
- predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Andrija Nikolić;
- predsjednik Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Radule Novović;
- generalni sekretar Skupštine Aleksandar Jovićević;
- zamjenik/ca generalnog sekretara Skupštine Mersudin Gredić i Marija Mirjačić;
- pomoćnice generalnog sekretara Skupštine Jelena Radonjić i Nataša Komnenić;
- gosti: ministarka javne uprave Suzana Pribilović, predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore Vesna Medenica, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Šučko Baković, članica Grupe eksperata za borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (GREVIO) Vesna Ratković, savjetnica Predsjednika Crne Gore Sonja Tomović Šundić, državni sekretar za politička pitanja u Ministarstvu vanjskih poslova Zoran Janković, direktor Direktorata za multilateralnu i regionalnu trgovinsku saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom Goran Šćepanović, načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Biljana Pejović i viša policijska inspektorica Snežana Vujović;
- potpredsjednica Opštine Ulcinj Hadixhe Gjoni, predstavnica Univerziteta Crne Gore Ljiljana Jovanović i predstavnica Univerziteta „Mediterran“ prof.dr Silvana Đurašević;
- koordinatorke za pitanja rodne ravnopravnosti u ministarstvima: Marijana Purić, Ministarstvo pravde; Biljana Dulović, Ministarstvo unutrašnjih poslova; Radmila Đakonović, Ministarstvo odbrane; Marijana Radulović, Ministarstvo finansija; Vjera Kovačević, Ministarstvo prosvjete; Marijeta Barjaktarović, Ministarstvo nauke; Milica Nikolić, Ministarstvo kulture; Tanja Janković, Ministarstvo održivog razvoja i turizma; Nataša Žugić, Ministarstvo zdravlja; Tatjana Anđelić,

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava; Tatjana Miranović, Ministarstvo javne uprave; Ivana Šikmanović, Ministarstvo vanjskih poslova; Violeta Berišaj, Ministarstvo evropskih poslova; Ana Šebek, Ministarstvo ekonomije; Ljilja Đonaj, Uprava policije; Lucija Adžić, Uprava za inspekcijske poslove; Bojana Ralević, savjetnica ministarke bez portfelja; Zvezdana Olujić, Unija poslodavaca; Ljiljana Garić, Centar za stručno obrazovanje; Irena Varagić, savjetnica u MONSTAT-u, Maja Jović i Hajdana Simonović, saradnice u Odjeljenju za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava;

- povjerenica za zaštitu ravnopravnosti, Republika Srbija, Brankica Janković i Katarina Jovanović, IPSOS Strategic Marketing, Beograd;
- ambasadorica Francuske Christine Toudic Gaborit, ambasadorica Republike Poljske Irena Tatarzynska, ambasador Republike Hrvatske Veselko Grubišić, ambasador Palestine Rabii Al Hantouli, šefica političkog odsjeka Ambasade Narodne Republike Kine Yu Xi, zamjenica ambasadorke Sjedinjenih Američkih Država Jody Kou, zamjenik ambasadora Republike Kosova Enver Bučaj, opunomoćena ministarka u Ambasadi Republike Slovenije Stanka Štrukelj, otpravnica poslova Ambasade Ukrajine Nataliia Fiialka, otpravnica poslova u Ambasadi Republike Makedonije Suhena Kjerimi Balliu, prva sekretarka Ambasade Savezne Republike Njemačke Ursula Rommersklrchen, drugi sekretar Ambasade Republike Rumunije Dragoš Lacraru, prva savjetnica Ambasade Republike Srbije Nataša Ivanov, savjetnica ambasadora Republike Bugarske Djovanina Dokova, šefica Misije OSCE u Crnoj Gori Maryse Daviet, šefica Sektora za politiku, evropske integracije i trgovinu u Delegaciji EU u Crnoj Gori Plamena Halačeva i saradnica u Kancelariji UNICEF-a Ana Dautović.

Sjednicu je otvorio Ivan Brajović, predsjednik Skupštine Crne Gore.

U uvodnom izlaganju predsjednik je rekao da otvaranjem skupštinskih vrata dajemo podršku podizanju svijesti javnosti i povećanju političke volje i resursa za sprječavanje i okončanje svih oblika nasilja nad ženama. Naglasio je da je pitanje rodno zasnovanog nasilja u srcu ljudskih prava i da je na mnogo načina odlučujući faktor u stvaranju pravednog društva, a da nivo tolerancije za sve aspekte rodne nejednakosti i svake vrste nasilja odražava naš stepen dostignutih sloboda.

Predsjednik Brajović ocijenio je da je drugo zasjedanje „Ženskog parlamenta“ ove godine u Skupštini Crne Gore jasna poruka iz najvišeg zakonodavnog tijela da se ozbiljno bavimo svim temama koje se tiču dalje demokratizacije društva, posebno temama ženskih prava i da svi donosioci odluka i uticajna javnost moraju naći način da zajednički rade na prevenciji, zaustavljanju i adekvatnom sankcionisanju nasilja.

Predsjednik Skupštine je zaključio da postoji mnogo načina da se odupremo i spriječimo dalje postojanje stavova i ponašanja koja odražavaju nasilje nad ženama i da se posebna pažnja mora posvetiti politici ekonomskog osnaživanja žena, preduslovu sigurnosti i njihove emancipacije, te da moramo obezbijediti da svi građani uživaju osnovna ljudska prava, pravo na život bez straha i nasilja.

Učesnicima/ama „Ženskog parlamenta“ obratio se i potpredsjednik Skupštine Crne Gore, Branimir Gvozdenović, koji smatra da je važno što će se tokom globalne kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“ i iz crnogorskih poslaničkih klupa poslati jasna poruka – NE nasilju i što će tu poruku zajedno poslati poslanice i poslanici, predstavnice i predstavnici Vlade Crne Gore, članice ženskih grupa parlamentarnih partija, nevladinih organizacija, univerziteta i preduzetnica.

On je konstatovao da je u Crnoj Gori stvoren relativno dobar zakonodavni okvir u ovoj oblasti i da smo među prvima potvrdili Konvenciju Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, te da se naredne godine očekuje prvi izvještaj o njenoj primjeni i podsjetio da je ovaj skupštinski saziv izglasao izmjene i dopune Krivičnog zakonika koji je na taj način usklađen sa Konvencijom. Pred nama je još posla, prije svega onog koji podrazumijeva kontrolnu funkciju Skupštine, odnosno praćenje primjene zakona i državnih strategija, dodao je.

Potpredsjednik Gvozdenović zaključio je da je nasilje nad ženama ogroman problem i zato je važno da se svi uključimo u borbu protiv te pošasti. Ne samo tokom 16 dana, koliko traje kampanja, već tokom cijele godine. A mi iz Skupštine Crne Gore bićemo partneri sa svima koji će raditi na tome da se nasilje što prije eliminiše.

Potpredsjednik Skupštine Crne Gore, Genci Nimanbegu, u svom obraćanju konstatovao je da „Ženski parlament“ postaje nedjeljivi dio parlamentarnog života i skrenuo pažnju na poruke kampanje „Neželjena“. On je izjavio da nasilje nad ženama ima duboke korijene koji sežu do prvih sedmica embrionalnog razvoja i da zbog selektivnog abortusa fetusa ženskog pola naše društvo treba da povisi glas.

Potpredsjednik Nimanbegu naglasio je da se mora iznaći zakonska mogućnost za zabranu zloupotrebe tih testova i apelovao na majke da se suprotstave ovom obliku diskriminacije i da omoguće da društvo javno govori o ovom problemu, koji je već doveo do disbalansa polova u Crnoj Gori.

U nastavku zasijedanja prisutnima su se obratili zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković i predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore Vesna Medenica, kao i povjerenica za zaštitu ravnopravnosti Republike Srbije, Brankica Janković.

Nakon toga su članovi/ce Vlade Crne Gore odgovarali na pitanja učesnica, predstavnicu ženskih grupa parlamentarnih partija, kao i civilnog društva.

Za sjednicu Ženskog parlamenta dostavljeno je 12 pitanja:

- 6 pitanja predstavnicu ženskih grupa parlamentarnih partija (DPS-1; SD-1; Bošnjačka stranka-1; LPCG-1, FORCA -1, DUA -1);

- 6 pitanja predstavnicu NVO i to: SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Podgorica (1), SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Berane (1), SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Ulcinj (1), Crnogorski ženski lobi (1), Centar za romske inicijative, Nikšić (1), NVO »SPES« (1).

Pitanja su postavljena: Vladi Crne Gore (1), ministru pravde (3), ministru unutrašnjih poslova (2), ministru zdravlja (1), ministru za ljudska i manjinska prava (2) i ministru rada i socijalnog staranja (3).

Vrijeme za postavljanje pitanja iznosilo je pet minuta. Članovi/ce i predstavnici/e Vlade odgovarali su na pitanja usmeno, u trajanju do pet minuta.

Pitanja su postavile:

Ministru unutrašnjih poslova

1. MILA BACKOVIĆ, Ženska alijansa DPS-a:

»Na koji način Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije vrše jačanje stručnih kapaciteta zaposlenih koji se bave sprječavanjem nasilja nad ženama i na koji način podižete nivo svijesti zaposlenih o značaju ove teme?«

Odgovor na pitanje dao je Mevludin Nuhodžić, ministar unutrašnjih poslova:

„Nasilje nad ženama i nasilje u porodici je oblik kršenja ljudskih prava čija priroda onemogućava žene, a i druge članove porodice da uživaju osnovne ljudske slobode. Ovo je široko rasprostranjen fenomen, prisutan u svim društvima, uprkos pozitivnim promjenama u strateškom i zakonodavnom smislu, a i politikama i praksama većine relevantnih službi.

Statistički podaci o broju prijavljenih slučajeva nasilja, koji je u porastu, pokazuju i koliko je ovaj problem ozbiljan, ali i da su se žene ohrabrile da prijave nasilje. Dakle, iako je evidentan značajan porast povjerenja žena u državu i nadležne organe koji se bave suzbijanjem nasilja, moramo da pošaljemo jasnu poruku da se nasilje ne toleriše i ne dozvoljava.

Dajući prioritet sprječavanju nasilja u porodici – nasilja nad ženama i maloljetničkoj delinkvenciji, u Ministarstvu unutrašnjih poslova – Upravi policije na poslovima u ovoj oblasti angažovana su 33 policijska službenika, dok će se u 2018. godini, iz svakog centra i odjeljenja bezbjednosti odrediti još 52 službenika, koji će kroz edukacije steći dodatna znanja i ispuniti uslove – standard za rad na poslovima nasilja u porodici.

Dakle, posebnu pažnju poklanjamo edukaciji policijskih službenika. U saradnji sa Policijskom akademijom u Danilovgradu, Upravom za kadrove, Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, međunarodnim partnerima i civilnim sektorom, u kontinuitetu se organizuju obuke u cilju jačanja stručnih kapaciteta i podizanja nivoa svijesti policijskih službenika o poštovanju ljudskih prava, zaštiti od nasilja u porodici, identifikovanju i procjeni rizika od nasilja, uključujući i poznavanje standarda propisanih nacionalnim i međunarodnim dokumentima.

Značajan broj obuka usmjeren je na unapređenje znanja o planiranju intervencija, dokazivanju i dokumentovanju slučajeva nasilja, postupanju sa žrtvama porodičnog nasilja, kao i ovlašćenjima Policije shodno Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici. U okviru programa obuke policijskih službenika na temu rodne ravnopravnosti, poseban modul se odnosi na nasilje u porodici. Ova obuka je, kao obavezujuća, definisana Strategijom razvoja Uprave policije za sve policijske službenike.

Tokom 2017. godine, u centrima i odjeljenjima bezbjednosti, održane su 32 obuke za 435 službenika i rukovodilaca policije. Važno je napomenuti da je, u saradnji sa nevladinim organizacijama, izrađen Priručnik za postupanje policijskih službenika u slučajevima nasilja u porodici, koji je proslijeđen nadležnim službenicima u svim centrima i odjeljenjima bezbjednosti.

Policija koja je edukovana i osposobljena da identifikuje žrte nasilja i zlostavljanja, kao i da postupa s većim senzibilitetom u takvim situacijama, umnogome može da ublaži traumu kojoj su izložene žrtve. Naša je intencija da u narednom periodu, u saradnji sa Policijskom akademijom i Centrom za edukaciju u sudstvu i Državnom tužilaštvu, kreiramo program specijalizovane obuke za predstavnike institucija koji saslušavaju žene žrtve nasilja (ciljane obuke za policiju, sudstvo, tužilaštvo).

Da zaključim – Policija je tu da zaštiti žrtve nasilja i svi slučajevi će biti visoko prioritetni u našem radu. Međutim, neophodna je zajednička akcija svih nadležnih državnih organa kako bi se nasilje spriječilo, počinioci kaznili, a žrtvama omogućila neophodna zaštita i podrška.

Svi se moramo angažovati na jačanju prevencije nasilja i podizanju svijesti o tome da je nasilje nad ženama neprihvatljivo. To je odgovornost cjelokupnog društva, i svi smo dužni reagovati, kako bismo se ujedinjili suprotstavili i pružili integrisani odgovor ovom društvenom problemu”.

2. IVANA BOKAN , Forum žena Liberalne partije:

„S obzirom da Evropska unija u kontinuitetu od Crne Gore zahtijeva da se kreira jedinstvena baza podataka o slučajevima nasilja nad ženama i nasilja u porodici, a to nam naglašavaju i u svojim godišnjim izvještajima o napretku Crne Gore, da li Ministarstvo unutrašnjih poslova, sa odgovarajućim resornim organima, planira u narednom periodu formiranje ovakve jedinstvene baze, a samim tim i usklađivanje metodologije prikupljanja podataka u radu?“

Odgovor na pitanje dao je Mevludin Nuhodžić, ministar unutrašnjih poslova :

„Sistematsko prikupljanje podataka o nasilju nad ženama je prepoznato kao izuzetno značajna komponenta efikasnog kreiranja politike u oblasti prevencije i sprječavanja svih oblika nasilja nad ženama.

Konvencija Savjeta Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija), koju je, kao što ste naveli u obrazloženju, Crna Gora među prvima ratifikovala, između ostalog, zahtijeva od države potpisnice da, u svrhu primjene Konvencije, preduzme „prikupljanje relevantnih statističkih podataka o slučajevima svih vidova nasilja obuhvaćenih Konvencijom“.

S tim u vezi, koristim priliku da informišem da aktivnosti na upodobljavanju postojećih baza podataka krivičnih djela i prekršaja, kao i evidentiranju specifičnih podataka o nasilju u porodici, realizuju nadležne organizacione jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova. U toku su aktivnosti na uspostavljanju jedinstvene (nacionalne) baze podataka o nasilju u porodici, koje koordinira Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u okviru kojih će se izvršiti usklađivanje metodologija nadležnih organa, za prikupljanje podataka o nasilju u porodici.

Jedinstvena baza podataka povezaće sve relevantne institucije koje se bave nasiljem nad ženama i nasiljem u porodici. Biće uvezani centri za socijalni rad, Uprava policije, tužilaštvo, sudovi. Na taj način, imaćemo sve prijavljene slučajeve na jednom mjestu, zajednički će se pratiti svaki predmet od prijave nasilja do, eventualne, sudske odluke.

Formiranje zajedničke baze podataka ima dva osnovna cilja: sačinjavanje jedinstvene metodologije evidentiranja slučajeva nasilja u porodici tj. proces standardizacije evidencija i bolji uvid u kompletnu statistiku vezanu za nasilje u porodici. Takođe, jedinstvena baza podataka će doprinijeti praćenju djelotvornosti rada svih službi nadležnih u slučajevima nasilja u porodici i intenzivnijoj razmjeni informacija, što će biti osnova za zajedničko donošenje – planiranje programa i mjera koje će doprinijeti smanjenju - sprječavanju rizika od ponavljanja nasilja.

Ovim ćemo unaprijediti koordinaciju rada između nadležnih institucija, u svakom pojedinačnom slučaju i ukupno, odnosno osiguraćemo da žene žrtve nasilja imaju efektivniji i efikasniji pristup svim relevantnim službama u zajednici koje preduzimaju zakonom predviđene mjere i pružaju zaštitu i podršku za žrtve i svjedoke nasilja.

Uvođenjem jedinstvene baze podataka i njenim funkcionisanjem, umnogome će se olakšati otkrivanje slučajeva zlostavljanja, edukacija službenika – sticanje specifičnih znanja i vještina za sprječavanje i otklanjanje posljedica nasilja u porodici, i stvoriti mogućnosti za bolju informisanost društva o problemima raširenosti i štetnosti nasilja u porodici (tačan broj slučajeva i preduzetih mjera), čime će se obezbijediti i kvalitetnija primjena Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i realizacija preuzetih obaveza iz Istanbulske konvencije.

Na kraju, podsjetio bih da sam na sastanku sa predstavnicama nevladinih organizacija koje se bave nasiljem u porodici predložio formiranje Operativnog tima na nivou MUP – Uprave policije koji će, pored policijskih službenika, činiti i predstavnici civilnog sektora i drugih nadležnih institucija. Tim će, kroz sagledavanje dosadašnje prakse i analizu konkretnih slučajeva, raditi na utvrđivanju daljih smjernica za postupanje i unapređenje rada i rezultata na planu prevencije i suzbijanja porodičnog nasilja, što predstavlja i jednu od obaveza propisanih Istanbulsom konvencijom.“

Ministru zdravlja

1.BILJANA ZEKOVIĆ, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Podgorica :

“Kada i na koji način planirate da izradite program za sprovođenje tretmana nasilnika u skladu sa zaštitnom mjerom obaveznog psihosocijalnog tretmana, čije je izvršenje u Vašoj nadležnosti?”

Odgovor na pitanje dao je Kenan Hrapović, ministar zdravlja:

„Ministarstvo zdravlja u konceptu rada teži uspostavljanju rodno zasnovanog pristupa uslugama zdravstvene zaštite, kao i posebnog pristupa ženskom zdravlju koje se može prepoznati kroz različite segmente kako strategija tako i dokumenata koje usvaja ovo ministarstvo. Zaposleni u javnim zdravstvenim ustanovama jačaju svoje ekspertize kroz obuke na temu rodne ravnopravnosti, nasilja nad ženama i nasilja u porodici, što svakodnevno poboljšava kvalitet njihovog rada, posebno u oblasti porodičnog nasilja. Takođe, poseban segment stručnog osposobljavanja pedijatarata bio je i stručno usavršavanje u oblasti prepoznavanja i zaštite djece žrtava seksualnog nasilja to jest incest koje se može posmatrati iz ugla porodičnog nasilja, čije su žrtve preko 70% slučajeva djevojčice. Istovremeno, kroz dugogodišnji program „Rodna ravnopravnost“ u kontekstu HIV/AIDS-a sproveden od strane NVO, a podržan od strane Ministarstva zdravlja uz podršku Global fonda, dat je akcenat na posebnu ugroženost žena i djevojaka i preko 70 ljekara je edukovano o posebnom pristupu u radu s ovom posebno osjetljivom kategorijom u riziku.

Ministarstvo zdravlja i u narednom periodu nastavlja u istom smjeru i u okviru Plana stručnog usavršavanja planira da obezbijedi sprovođenje specifičnih edukacija zdravstvenih radnika za prepoznavanje pojedinih vrsta nasilja (seksualno nasilje nad djecom, nasilje nad djecom, ženama, starim osobama).

Ministarstvo zdravlja takođe izražava spremnost da se u periodu 2018. godine posveti rješavanju pitanja psihosocijalnog tretmana nasilnika, kako bi se stvorili potrebni preduslovi za sprovođenje ove zaštitne mjere. Shvatajući značaj dizajniranja ovog specifičnog programa, Ministarstvo će u partnerstvu sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja formirati radnu grupu sastavljenu od stručnjaka iz vladinog i

nevladinog sektora i angažovati stručne konsultante, nakon čega će se u skladu sa Planom stručnog osposobljavanja sprovesti edukacija stručnih timova, na nivou javnih zdravstvenih ustanova“.

Ministru rada i socijalnog staranja

1. MARIJA BLAGOJEVIĆ, Forum žena Socijaldemokrata Crne Gore:

„Šta je Ministarstvo rada i socijalnog staranja u saradnji sa drugim resornim ministarstvima uradilo po pitanju formiranja servisa opšte i specijalizovane podrške žrtvama nasilja i da li je u narednom periodu planirano obezbjeđivanje budžetskih sredstava za ekonomsko osnaživanje žrtava nasilja, npr. kroz formiranje Fonda za žrtve nasilja, kako bi im se pružila pomoć prilikom osamostaljivanja na principu od pomoći do samopomoći i koliki će procenat izdvajanja iz budžeta biti namijenjen nesmetanom funkcionisanju sigurnih kuća i smještaju za žrtve u odnosu na ukupni budžet za usluge u ovoj oblasti na godišnjem nivou?“

Odgovor na pitanje dao je Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja:

„Ministarstvo rada i socijalnog staranja u narednom periodu planira da izradi dva nacionalna plana u skladu sa Strategijom zaštite od nasilja 2016-2020. Prvi je nacionalni plan unapređenja servisa opšte podrške u skladu sa Istanbulsom konvencijom, a drugi je nacionalni plan unapređenja specijalizovanih usluga podrške žrtvama nasilja u skladu sa Istanbulsom konvencijom i preporukama studije Savjeta Evrope o minimalnim standardima za specijalizovane servise.

Takođe, u skladu sa Planom aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021 planirano je da se 2018. godine napravi analiza potrebe uspostavljanja najhitnijih servisa za žrtve nasilja u porodici predviđenih Istanbulsom konvencijom, te će se nakon ove analize planirati budžet za realizaciju aktivnosti koje se odnose na zaštitu i osnaživanje žrtava nasilja u porodici?

2. KENANA STRUJIĆ, Forum žena Bošnjačke stranke:

„Koliko zaposleni/e u institucijama koje se bave zaštitom žrtava nasilja sprovode aktivnosti predviđene Protokolom o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici?“

Odgovor na pitanje dao je Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja:

„Glavni cilj ovog protokola je uspostavljanje multidisciplinarnе saradnje s jasno razrađenim postupanjima svakoga sistema, te svi organi koji su njime obuhvaćeni zajednički rade na sprovođenju zakona i strategija kako bi na najbolji način pružili zaštitu žrtvi nasilja.

Policija postupa u skladu sa zakonom i nakon prijema prijave o nasilju, bez odlaganja, postupa u skladu sa Protokolom.

Uloga Centra za socijalni rad definisana je u okviru domaćeg zakonodavstva Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, Porodičnim zakonom, Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti itd. ali i međunarodnim aktima koje je naša zemlja potpisala (naročito Konvencijom o pravima djeteta i Konvencijom Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici).

Važno je napomenuti da su u svim Centrima za socijalni rad formirani Multidisciplinarni timovi. Ovi timovi su sastavljeni od predstavnika/ca relevantnih institucija (Uprava policije, sudstvo i tužilaštvo, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo prosvjete, NVO, Sud za prekršaje, Ministarstvo rada i socijalnog staranja). Multidisciplinarni timovi sastaju se jednom mjesečno, a po potrebi i češće. Broj sastanaka zavisi od hitnosti slučaja i karakteristika slučaja.

Takođe i zdravstvo i pravosuđe, hitno i bez odlaganja, postupaju u skladu sa Protokolom, donose odluke i prijavljuju slučajeve nasilja.

Sve pomenute institucije posebnu pažnju obraćaju kada su žrtve ili svjedoci nasilja djeca, što je takođe propisano Protokolom o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici.

I u narednom periodu radićemo na jačanju multidisciplinarnе saradnje i preduzimati sve mjere u cilju sprečavanja i borbe protiv svih vidova nasilja“.

3. AIDA PETROVIĆ, Crnogorski ženski lobi:

„U kojoj mjeri i na koji način će Ministarstvo rada i socijalnog staranja vrednovati i prihvatiti međunarodnu licencu po standardima ISO 9001:2015 kojom je Crnogorski ženski lobi sertifikovao rad u oblasti pružanja socijalnih usluga?“

Odgovor na pitanje dao je Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja:

„Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisao je obavezu licenciranja pružaoca usluga i licenciranja stručnih radnika u oblasti socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori. Istim je definisano da je pružalac usluge ustanova, odnosno drugi oblik organizovanja i fizičko lice, za koju nadležni organ uprave utvrdi da ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite i izda licencu za obavljanje te djelatnosti.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je 2015. godine donijelo Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite. Takođe, donijeti su i pravilnici kojima se utvrđuju uslovi i standardi za akreditaciju programa obuke i dobijanje licence za rad, tj. licence za stručne radnike.

Zakonom je propisano da je obavljanje stručnih i organizacionih poslova u postupku akreditacije programa obuke, odnosno programa pružanja usluge, u nadležnosti Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, kao i izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licence.

Licenca koju ste konkretno pomenuli (međunarodna licenca po standardima ISO 9001:2015) potvrđuje visoke standarde i kvalitet rada, ali je neophodno dobijanje licence za obavljanje djelatnosti od strane nadležnog organa državne uprave, shodno zakonskim propisima Crne Gore koji se odnose na licenciranje pružilaca usluga i licenciranje stručnih radnika u oblasti socijalne i dječje zaštite.“

Vladi Crne Gore

1. FATBARDHE PULTI, Forum žena FORCA:

“Da li je Vlada Crne Gore predvidjela bilo koju mjeru ili aktivnost radi efikasnijeg sprovođenja zakonskih okvira i strategija koje su na snazi u Crnoj Gori, kao što su Istanbulska konvencija, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći i Strategija za zaštitu od nasilja u porodici 2016-2020? Da li se institucionalno u dovoljnoj mjeri radi na sprječavanju nasilja nad ženama i porodičnog nasilja? Da li su žrtve nasilja u dovoljnoj mjeri zaštićene i podržane od strane relevantnih institucija, pogotovo kada je u pitanju istraga i gonjenje počililaca, i koliko su informisane sa pravnim lijekovima koji stoje na raspolaganju žrtvama?”

Odgovor na pitanje dala je Marijana Laković Drašković, v.d. generalna direktorka Direktorata za organizaciju pravosuđa, krivično zakonodavstvo i nadzor:

„Vlada Crne Gore, u martu 2017. godine, donijela je treći po redu nacionalni strateški dokument za rodnu ravnopravnost – Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021, sa dvogodišnjim akcionim planom koji je predvidio mjere, nosioce, partnere na realizaciji mjera, zatim rokove, finansijska sredstva i indikatore. Nasilje nad ženama i nasilje u porodici su i dalje jedan od prioritarnih problema u dijelu rodne ravnopravnosti. Poseban vid nasilja nad ženama/djevojčicama je praksa ranih - prisilnih brakova, koja je prisutna naročito među populacijom Roma i Egipćana. Vlada Crne Gore je usvojila novu Strategiju za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020, gdje je ovo pitanje posebno naglašeno.

U skladu sa članom 10 Istanbulske konvencije Crna Gora je osnovala Koordinacioni odbor za koordinaciju, sprovođenje, praćenje i procjenu politika i mjera za sprječavanje i borbu protiv svih vidova nasilja obuhvaćenih Konvencijom Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija). Ovo tijelo osnovano je u maju 2017. godine, te je do sada izradilo državni

izvještaj o implementaciji navedene Konvencije. Nadalje, GREVIO Komitet Savjeta Evrope prosljedio je upitnik o zakonodavnim i drugim mjerama, imajući u vidu odredbe Istanbulske konvencije. Crna Gora je u julu mjesecu izradila državni izvještaj na osnovu ovog upitnika. Ovim izvještajem obuhvaćeni su svi oblici nasilja nad ženama inkriminirani (ili gdje je primjenjivo, pak, sankcionirani) u skladu sa Poglavljem V Konvencije, gdje se ubrajaju psihičko nasilje, proganjanje, fizičko nasilje, seksualno nasilje, uključujući i silovanje, prisilni brak, sakaćenje ženskih genitalija, prinudni abortus, prisilna sterilizacija i seksualno uznemiravanje. To se takođe odnosi i na nasilje u porodici nad ženama, koje se definiše kao fizičko, seksualno, psihološko ili ekonomsko nasilje koje se dešava u porodici ili domaćinstvu, ili između bivših ili sadašnjih supružnika ili partnera, bez obzira da li ili ne počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

U skladu sa Strategijom zaštite od nasilja u porodici 2016-2020 i članovima 20 i 22 Istanbulske konvencije, Ministarstvo rada i socijalnog staranja će u narednom periodu, u saradnji sa relevantnim ministarstvima, izraditi nacionalni plan unapređenja servisa opšte podrške u skladu sa Istanbulskom konvencijom, kao i nacionalni plan unapređenja specijalizovanih usluga podrške žrtvama nasilja kao i preporukama studije Savjeta Evrope o minimalnim standardima za specijalizovane servise.

U skladu sa Planom aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je dužno da sačini analizu potrebe uspostavljanja najhitnijih servisa za žrtve nasilja u porodici predviđenih Istanbulskom konvencijom, te je ova aktivnost planirana za 2018. godinu. Takođe, u skladu sa Strategijom zaštite od nasilja u porodici i članovima 23 i 25 Istanbulske konvencije, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je planiralo da u narednom periodu otvori skloništa i krizne centre, u skladu sa analizom potreba uspostavljanja najhitnijih servisa za žrtve nasilja. Skloništa za žrtve nasilja planirana su u centralnom i sjevernom dijelu Crne Gore i biće ih ukupno tri (u skladu sa navedenom Konvencijom na 200.000 stanovnika otvara se po jedno sklonište), a krizni centri su planirani u južnom dijelu Crne Gore. Ministarstvo rada i socijalnog staranja planiralo je da, u saradnji sa UNDP, pokrene izmjene i dopune Protokola o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici iz 2011. godine, kako bi se ojačala multidisciplinarna saradnja i olakšala procedura svih nadležnih institucija, a sve u cilju da se na što efikasniji i brži način zaštiti žrtva od nasilja u porodici, a ovim će se takođe riješiti i pitanje jedinstvene baze podataka. Navedenim protokolom precizirane su procedure i institucionalna saradnja Državnog tužilaštva, policije, centara za socijalni rad, zdravstva, pravosuđa, školskih i predškolskih ustanova u vezi sa porodičnim nasiljem i nasiljem nad ženama.

U skladu sa članom 24 Istanbulske konvencije osnovana je jedinstvena nacionalna, besplatna SOS linija za pomoć žrtvama nasilja u porodici koja je počela sa radom 1. septembra 2015. godine i koja pokriva cijelu zemlju, radi davanja savjeta pozivaocima, povjerljivo odnosno čuvajući njihovu anonimnost, u vezi sa svim vidovima nasilja obuhvaćenih ovom konvencijom. U Nacionalnoj SOS liniji radi više osoba, koordinatora/ka, konsultanata/kinja, volontera/ki i psihologa/škinja. Takođe, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava svake godine sprovodi kampanju „16 dana aktivizma borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici“ u saradnji sa Kancelarijom UNDP-a, Misijom OSCE-a, NVO-ima, lokalnim samoupravama. Radi unapređenja saradnje Državnog tužilaštva i NVO-a koje se bave zaštitom žrtava porodičnog nasilja, dana 20.11.2017. godine organizovan je sastanak državnih tužilaca/ki iz Vrhovnog državnog tužilaštva, Višeg državnog tužilaštva u Podgorici i Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, sa predstavnicama nevladinih organizacija Centar za ženska prava, Sigruna ženska kuća i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja. Na sastanku je dogovoreno konkretno jačanje saradnje i neposredne međusobne komunikacije, kroz određivanje kontakt-osobe u tužilaštvu koja će koordinirati u razmjeni informacija između nevladinih organizacija, Centra za socijalni rad i policije u svakom konkretnom slučaju.

Kada je u pitanju istraga i gonjenje počinitelja krivičnih djela, važno je istaći da je u 2016. godini Državnom tužilaštvu, zbog krivičnog djela nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici prijavljeno 218 lica, pa je sa neriješenim prijavama iz ranijeg perioda bilo u radu prijava protiv ukupno 24 lica, od čega je na kraju te godine ostalo neriješeno svega 20 prijava, dok je zbog izvršenja navedenog krivičnog djela optuženo ukupno 142 lica.

U vezi sa dijelom pitanja koje se odnosi na Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći ističemo da su donošenjem pomenutog zakona, koji se primjenjuje od 1. januara 2012. godine, stvoreni normativni uslovi da svi građani, bez obzira na njihovo imovno stanje, mogu ostvariti pravo na sudsku zaštitu bez štete po nužno izdržavanje sebe i svoje porodice, kao i da se obezbijedi besplatna pomoć radi ostvarivanja prava na

pravično suđenje i jednak pristup sudu, u skladu sa međunarodnim standardima. Izmjenama iz 2015. godine omogućeno je ostvarivanje besplatne pravne pomoći i u postupku pred javnim izvršiteljima, imovinski kriterijumi kao osnov za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć su usklađeni sa novim Zakonom o dječjoj i socijalnoj zaštiti, žrtvama nasilja u porodici omogućeno je da budu prepoznate kao privilegovani korisnici prava na besplatnu pravnu pomoć. Sprovedenje ovog zakona prati Ministarstvo pravde, koje shodno Akcionom planu za pregovaračko poglavlje 23, u saradnji sa Vrhovnim sudom Crne Gore i Sudskim savjetom, izrađuje Analizu odobrenih slučajeva besplatne pravne pomoći i potrebnih sredstava za finansiranje na godišnjem nivou za period 1. januar-1. oktobar. Do sada je izrađeno pet godišnjih analiza a posljednja je za period 1. januar-1. oktobar 2017. godine. Pred crnogorskim sudovima u izvještajnom periodu (1. januar-1. oktobar 2017. godine) ukupno je podnijeto 454 zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći, od čega je 351 usvojeno, 57 odbijeno, 4 odbačeno, a 5 zahtjeva je povučeno, u 3 slučaja je postupak obustavljen, dok je u 34 predmeta odlučivanje u toku. Broj podnijetih zahtjeva smanjen je za 22,4% u odnosu na prethodni izvještajni period. Od ukupnog broja odobrenih zahtjeva za pružanje besplatne pravne pomoći 43 odnosno 10% se odnosilo na žrtve krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i trgovina ljudima.

Takođe, ističemo da je, u okviru mjera predviđenih Strategijom reforme pravosuđa 2014-2018, Udruženje sudija Crne Gore u periodu 1. januar-1. oktobar 2017. godine, u saradnji sa CDT-om objavilo pet informativnih brošura od kojih je jedna na temu besplatne pravne pomoći, a koje su distribuirane građanima putem info pultova u svim crnogorskim opštinama.

Ministru pravde

1. BRANKA VLAHOVIĆ, NVO »SPES«:

“Koje su aktivnosti koje je vaše ministarstvo preduzelo u cilju usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa Konvencijom o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija)?”

Odgovor na pitanje dala je Marijana Laković Drašković, v.d. generalna direktorka Direktorata za organizaciju pravosuđa, krivično zakonodavstvo i nadzor:

„U vezi sa konkretnim pitanjem NVO „Spes“ koje je aktivnosti preduzelo Ministarstvo pravde u cilju usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa Konvencijom o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija) ističemo sljedeće:

Ministarstvo pravde je pripremlilo, a Vlada Crne Gore predložila Skupštini Crne Gore Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore, u cilju njegovog usaglašavanja sa međunarodnim standardima među kojima je i Konvencija o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija). Dakle, Krivični zakonik Crne Gore je u potpunosti usaglašen sa Istanbulskom konvencijom.

Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore je objavljen u „Službenom listu CG“, br.44/2017 od 6.7.2017. godine, a stupio je na snagu 14. 07. 2017.godine.

Čl. 9, 12 i 15 Zakona vrši se usklađivanje sa Istanbulskom konvencijom, koju je Crna Gora potpisala i ratifikovala.

Članom 9 Zakona, u okviru Glave XIV Krivična djela protiv života i tijela uvode se dva nova krivična djela i to Sakaćenje ženskih genitalija (član 151a KZCG) i Prinudna sterilizacija (član 151b) čime se vrši usklađivanje sa čl. 38 i 39 Istanbulske konvencije.

U članu 11 Zakonika propisana je odgovornost za pokušaj kod krivičnog djela zlostavljanje iz člana 166 KZCG.

Članom 12 Zakonika uvedeno je novo krivično djelo Proganjanje u okviru Glave XIV Krivična djela protiv života i tijela na koji način se vrši usaglašavanje sa članom 34 Istanbulske konvencije. Naime, ko drugog uporno proganja na način koji može osjetno da ugrozi njegov život, zdravlje, tijelo ili način života, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine. Ako je ovo krivično djelo učinjeno prema bivšem bračnom ili vanbračnom drugu, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do pet godina. Ista

kazna propisana je i za učinioca koji ovo djelo učini prema maloljetnom licu, trudnoj ženi ili licu sa invaliditetom. Smatra se da neko uporno proganja drugo lice u smislu ovog člana kad u određenom vremenskom periodu: neovlašćeno prati ili preduzima druge radnje u cilju fizičkog približavanja tom licu; nastoji da uspostavi kontakt sa tim licem neposredno, preko trećeg lica ili sredstava komunikacije; zloupotrebljava lične podatke tog lica u cilju naručivanja robe ili usluga; prijeti napadom na život, tijelo ili slobodu tog lica ili njemu bliskog lica; preduzima druge slične radnje prema tom licu.

Članom 15 Zakona na osnovu Istanbulske konvencije koja ne ostavlja nacionalnom zakonodavcu mogućnost za preispitivanje legitimnosti jednog takvog rješenja, uvodi se nova inkriminacija odnosno novi oblik krivičnog djela silovanja. Crnogorski zakonodavac se, donoseći Zakon o potvrđivanju Istanbulske konvencije, već izjasnio u tom pogledu. Konvencija ne predstavlja smetnju da se, pored inkriminisanja svakog seksualnog akta bez pristanka, zadrži i nepromijenjeno krivično djelo silovanja za čije je postojanje neophodna primjena prinude, ostavljajući značajan slobodan prostor za to kako će se obaveza iz konvencije realizovati. Iz odredbe člana 36 Istanbulske konvencije ne proizilazi obaveza izmjene postojećeg zakonskog opisa krivičnog djela silovanja. S druge strane, jasno je da ona nalaže inkriminisanje svih nedobrovoljnih seksualnih akata, a ne samo onih koji se preduzimaju upotrebom prinude. Dakle, u cilju usaglašavanja sa Istanbulskom konvencijom, predviđen je lakši oblik od onog u kojem je upotrijebljena sila ili prijetnja da će se neposredno napasti na život ili tijelo, a primjena te inkriminacije bi bila supsidijarna, tj. ona bi se primjenjivala u onim slučajevima u kojima nije korišćena sila ili prijetnja ali je izostao pristanak lica nad kojim je izvršen seksualni čin. Iako se Istanbulska konvencija odnosi na zaštitu žena od svih vidova nasilja pošto pasivni subjekt krivičnog djela silovanja može biti i muškarac kako u heteroseksualnom, tako i u homoseksualnom odnosu i novi oblik krivičnog djela silovanja bi pružao krivičnopravnu zaštitu i muškarcima.“

2. ZOJA TARLAMIŠAJ, Centar za romske inicijative, Nikšić:

„Kada će Ministarstvo pravde Crne Gore razmotriti, analizirati i predložiti izmjene i dopune postojećeg Krivičnog zakonodavstva Crne Gore, kojima će se sankcionisati svaka radnja ili ponašanje drugog lica kojom se zasniva vanbračna ili bračna zajednica maloljetnog lica po ugovoru ili uz novčanu naknadu izmjenom pravnog termina u članu 444 KZCG – „sklapanje nedozvoljenog braka“ koja predstavlja nedovoljno jasnu pravnu definiciju, ili ćete predvidjeti u KZCG posebno krivično djelo, kojim će se sankcionisati ovakve radnje ili postupci?“

Odgovor na pitanje dala je Marijana Laković Drašković, v.d. generalna direktorka Direktorata za organizaciju pravosuđa, krivično zakonodavstvo i nadzor:

„Ministarstvo pravde je u postupku izrade Predloga zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika u potpunosti sprovelo procedure određene propisima u oblasti saradnje sa nevladinim organizacijama i sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona. Javna rasprava na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore trajala je 40 dana (od 11. januara do 20. februara 2017. godine), tokom koje su zainteresovana javnost, nevladine organizacije kao i pravna i fizička lica imali priliku da dostave svoje primjedbe i sugestije na Predlog zakona o čemu je sačinjen Izvještaj o sprovođenju javne rasprave koji je dana 3. marta 2017. godine objavljen na internet stranici Ministarstva pravde.

Za vrijeme trajanja javne rasprave Ministarstvu pravde nisu dostavljene bilo kakve primjedbe i sugestije na Nacrt zakona od strane Centra za romske inicijative, Nikšić. Stoga, predlozi Centra za romske inicijative za izmjene i dopune KZCG, za koje se navodi da su dostavljeni krajem marta 2017. godine, nijesu ni mogli biti razmatrani. Vlada Crne Gore je na sjednici od 25. maja 2017. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore, koji je Skupština Crne Gore usvojila 29. juna 2017. godine, a stupio je na snagu 14. 07. 2017. godine.

Članom 444 Krivičnog zakonika Crne Gore propisano je krivično djelo trgovine ljudima, a kao oblik tog krivičnog djela inkriminisano je i sklapanje nedozvoljenog braka, pri čemu se na odgovarajući način propisuje vršenje krivičnog djela trgovine ljudima prema maloljetnom licu.

Krivična djela protiv braka i porodice propisana Glavom XIX Krivičnog zakonika Crne Gore, a konkretno čl. 214, 215 i 216 koji se odnose na krivična djela Zaključenje ništavog braka, Omogućavanje

zaključenja nedozvoljenog braka i Omogućavanje zaključenja nedozvoljenog braka i Vanbračna zajednica sa maloljetnikom. Navedene odredbe KZCG u skladu su sa evropskom pravnom tekovinom i relevantnim međunarodnim standardima iz predmetne oblasti i na odgovarajući način štite sve kategorije lica u Crnoj Gori, pa tako i maloljetna lica u pogledu zaključenja ništavog braka, omogućavanja zaključenja nedozvoljenog braka kao i vanbračne zajednice sa maloljetnim licem.

Ministarstvo pravde prati implementaciju Krivičnog zakonika Crne Gore i u svom radu razmatra svaku inicijativu i predlog koji je usmjeren na izmjenu postojećih ili donošenju novih zakonskih rješenja, naročito vodeći računa u dijelu usaglašavanja važećeg zakonodavstva sa evropskom pravnom tekovinom i međunarodnim standardima, pa će u narednom periodu sagledati i odrediti se i prema Vašoj inicijativi.“

3. OLJA STOJANOVIĆ, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Berane

„Da li će i kada Ministarstvo pravde raditi na izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore kako bi se mjera bezbjednosti: zabrana približavanja (član 77a) i udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje (član 77b), mogle izvršiti bez odlaganja, tj. protoka roka za pravosnažnost presude i na taj način podigao nivo sigurnosti žrtve tokom postupka?“

Odgovor na pitanje dala je Marijana Laković Drašković, v.d. generalna direktorka Direktorata za organizaciju pravosuđa, krivično zakonodavstvo i nadzor:

„Cijeneći potrebu unapređivanja krivičnog zakonodavstva i njegovo usklađivanje sa evropskom pravnom tekovinom i međunarodnim standardima, Ministarstvo pravde je 11. januara 2017. godine objavilo javni poziv građanima, naučnoj i stručnoj javnosti, državnim organima, političkim strankama, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama, medijima i svim zainteresovanim organizacijama i zajednicama, da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos u razmatranju Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore. Napominjem da je javna rasprava o Nacrtu zakona trajala 40 dana. Tokom javne rasprave pristigao je značajan broj primjedbi, sugestija i komentara, koje je Radna grupa razmotrila i u odnosu na iste zauzela stav. Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore je objavljen u „Službenom listu CG“, br. 44/2017 od 6.7.2017. godine, a stupio je na snagu 14.07.2017. godine. Izvještaj sa javne rasprave možete pronaći na web sajtu Ministarstva pravde.

Kao što ste i naveli u svom obraćanju, uvođenje mjera bezbjednosti za krivična djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici, dovelo je do usaglašavanja Krivičnog zakonika Crne Gore sa Konvencijom Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija).

U odnosu na pitanje koje ste postavili, na javnoj raspravi održanoj 2017. godine nije data nijedna primjedba, sugestija ili komentar u kojem bi se mogla prepoznati potreba za promjenom postojećih zakonskih rješenja u odnosu na mjeru zabrane približavanja (član 77a), ili udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje (član 77b).

Takođe, napominjem da Ministarstvo pravde do sada nije primilo inicijativu, bilo od strane predstavnika sudstva, državnog tužilaštva ili policije, niti od predstavnika nevladinih organizacija, kojom bi se na bilo koji način tretiralo ovo pitanje, ukazalo na poteškoće u implementaciji ovih odredbi, niti inicijativu kojom je tražena izmjena postojećeg zakonskog rješenja u Krivičnom zakoniku Crne Gore.

Ministarstvo pravde prati implementaciju Krivičnog zakonika Crne Gore i u svom radu razmatra svaku inicijativu i predlog koji je usmjeren na izmjenu postojećih ili donošenje novih zakonskih rješenja, naročito vodeći računa u dijelu usaglašavanja važećeg zakonodavstva sa evropskom pravnom tekovinom i međunarodnim standardima, pa će u narednom periodu sagledati i odrediti se i prema Vašoj inicijativi.“

Ministru za ljudska i manjinska prava

1. JASMINA HASA, Forum žena DUA:

»Koje aktivnosti Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, na čijem čelu se nalazite, predviđa da realizuje na polju zaštite od nasilja i nasilja u porodici?«

Odgovor na pitanje dala je Žana Filipović, generalna direktorka Direktorata za odnose sa vjerskim zajednicama u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava:

“Prije svega, želim da Vam se zahvalim na ovom važnom pitanju. Antidiskriminacija žena, jačanje političke participacije, ekonomsko osnaživanje žena i borba protiv nasilja nad ženama su u stalnom fokusu rada ovog Ministarstva.

Vlada Crne Gore, u martu 2017. godine, donijela je treći po redu nacionalni strateški dokument za rodnu ravnopravnost - Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2017-2021, sa dvogodišnjim akcionim planom koji je predvidio mjere, nosioce, partnere na realizaciji mjera, zatim rokove, finansijska sredstva i indikatore. Nasilje nad ženama i nasilje u porodici su i dalje jedan od prioritarnih problema u dijelu rodne ravnopravnosti, posebno ako smo svjesni rasprostranjenosti rodno baziranog nasilja u Crnoj Gori. Prema istraživanju koje su partnerski sprovedli Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Kancelarija UNDP u Crnoj Gori, uz finansijsku podršku Delegacije Evropske unije, sprovedenom u okviru programa IPA 2014, svaka druga žena u Crnoj Gori doživjela je neki od oblika nasilja od strane njihovih supruža i/ili partnera, dok je svaka peta u 2016. godini bila žrtva nasilja. To znači da je tokom života 20% žena doživjelo oblik ekonomskog nasilja, 17% fizičko nasilje, 38% psihičko i 7% seksualno nasilje.

U posljednjih 6 godina došlo je do značajnog povećanja broja prijavljenih slučajeva nasilja u porodici, što govori o vidljivosti samog fenomena i tome da je unaprijeđen okvir koji stimulise žrtve da prijave nasilnika. U 2009. godini bilo je 481 prijavljenih slučajeva, dok je u 2016. bilo 1335 prema zvaničnom institucionalnom izvještavanju.

Nažalost, posljednjih godina povećan je broj ubistava žena, najčešće supruža ili partnerki, a od strane lica koja su više puta prijavljivana i privođena zbog nasilja u porodici.

Naslijedeno iskustvo muškarcu daje pravo na privilegovan položaj u odnosu na ženu, što je i dalje jedna od ključnih prepreka za ostvarivanje prava na zaštitu od nasilja u porodici. Nasilje nad ženama se nažalost još uvijek često tretira kao privatni problem. Tako 41% građana/ki Crne Gore u kriznim situacijama daje prednost očuvanju porodice, a ne očuvanju prava pojedinaca/ki.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava svake godine (počev od 25. novembra) sprovodi kampanju “16 dana aktivizma borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici” u saradnji sa Kancelarijom UNDP-a, Misijom OSCE-a, NVO-ima, lokalnim samoupravama. U okviru kampanje, održavaju se okrugli stolovi, rade video spotovi na temu zabrana i sprečavanje nasilja, gostuje se u informativnim emisijama, održavaju se javni časovi u cijeloj Crnoj Gori za srednjoškolce/ke na temu “Borba protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici” itd.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u kontinuitetu sprovodi obuke na temu borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici za različite ciljne grupe (nosioci pravosudnih funkcija, članovi/ce multidisciplinarnih timova, nastavnici/ce i profesori/ce, predstavnici medija, učenici/ce itd).

Poseban vid nasilja nad ženama/djevojčicama je praksa ranih-prisilnih brakova, koja je prisutna naročito među romskom i egipćanskom populacijom. Vlada Crne Gore je usvojila novu Strategiju za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020, gdje je ovo pitanje posebno naglašeno. Ovo ministarstvo sprovodi istraživanje, obuke i kampanje, u cilju smanjivanja i iskorenjivanja ove pojave, zajedno sa ostalim nadležnim institucijama i NVO-ima koje se bave ovim pitanjem.

Ponoviću da je novim Planom aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021, definisan strateški cilj koji se odnosi na suzbijanje svih oblika rodno zasnovanog nasilja, nasilja nad ženama i nasilja u porodici, te unapređenja položaja i zaštitu prava žrtava svih oblika rodno zasnovanog nasilja.

S tim u vezi, planirano je da se unaprijedi zakonodavni okvir za ovu oblast sa međunarodnim standardima i pozitivnom praksom, ojačaju i kapaciteti nadležnih službi za adekvatan odgovor na nasilje i pružanje pune podrške žrtvama.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava će nastaviti da sprovodi aktivnosti i realizuje projekte koje podržavaju i međunarodne organizacije u pravcu prevencije i zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u porodici.

I na kraju želim da istaknem da kroz saradnju i aktivizam, prije svega vas iz političkih partija, ali i relevantnih institucija u društvu, medija, obrazovnih institucija i nevladinih organizacija, moramo obezbijediti društveni ambijent u kojem niko neće živjeti u strahu, naročito ne u sopstvenoj porodici.”

2.HATIDŽA NEL AJ, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Ulcinj:

“U svim godišnjim izvještajima eksperata iz međunarodne zajednice već godinama se ističe nedostatak ljudskih resursa u Odjeljenju za pitanja rodne ravnopravnosti. Da li će se i kada Ministarstvo baviti ovim pitanjem, tj. da li planira zapošljavanje novih ljudi, što bi imajući u vidu obim posla u ovoj problematici bilo neophodno?”

Odgovor na pitanje dala je Žana Filipović, generalna direktorka Direktorata za odnose sa vjerskim zajednicama u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava:

“Prije svega, želim da Vam se zahvalim na ovom pitanju i s tim u vezi informišemo Vas da su u Odjeljenju za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava zaposlena tri izvršioca, te da se planira povećanje kapaciteta u narednom periodu, u skladu sa nedavno usvojenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava”.

**

Nakon dobijenih odgovora na postavljena pitanja prisutnima se obratila članica Odbora za rodnu ravnopravnost Aleksandra Vuković.

Predstavljeno je i istraživanje o nasilju u porodici i nasilju nad ženama, sprovedeno u okviru Programa »Podrška antidiskriminacionim i politikama rodne ravnopravnosti«, koji finansira Delegacija EU u Crnoj Gori, a sprovodi Kancelarija Programa UN za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava. Istraživanje je prezentovala Katarina Jovanović, IPSOS Strategic Marketing Beograd.

Predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost, Nada Drobnjak, zaključujući Sedmo zasijedanje Ženskog parlamenta saopštila je da su potrebna djela kojima se nasilje nad ženama i nasilje u porodici mjerljivo smanjuje i prestaje da bude prijetnja ženama i dio života mnogih porodica, te da će Odbor za rodnu ravnopravnost u narednom periodu ovom problemu posvetiti dužnu pažnju.

Sjednica je završena u 14 sati i 30 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.